

HÅLLBAR UTVECKLING II: GLOBALA TRENDER & INTRODUKTION TILL MILJÖETIK

Martin Persson

Physical Resource Theory
Department of Energy & Environment
Chalmers University of Technology

Hållbar utveckling (FFR102), VT17
2017-03-22



Lärandemål: ni ska kunna...

- ...redogöra för innebörden och kritiskt förhålla dig till begreppet hållbar utveckling i dess tre huvudsakliga dimensioner: den ekologiska, den ekonomiska och den sociala
- ...beskriva aktuella globala trender för viktiga indikatorer för ekologisk, social och ekonomisk utveckling
- ...förklara skillnaden mellan deskriptiva (är) & normativa (bör) uttalanden
- ...förklara skillnaden mellan inneboende och instrumentellt värde
- ...förklara innebörden i begreppen antropocentrism, biocentrism och ekocentrism

Relaterade kursmoment:

- ...Hållbar utveckling I & III
- ...Inlämningsuppgift I, Dugga I



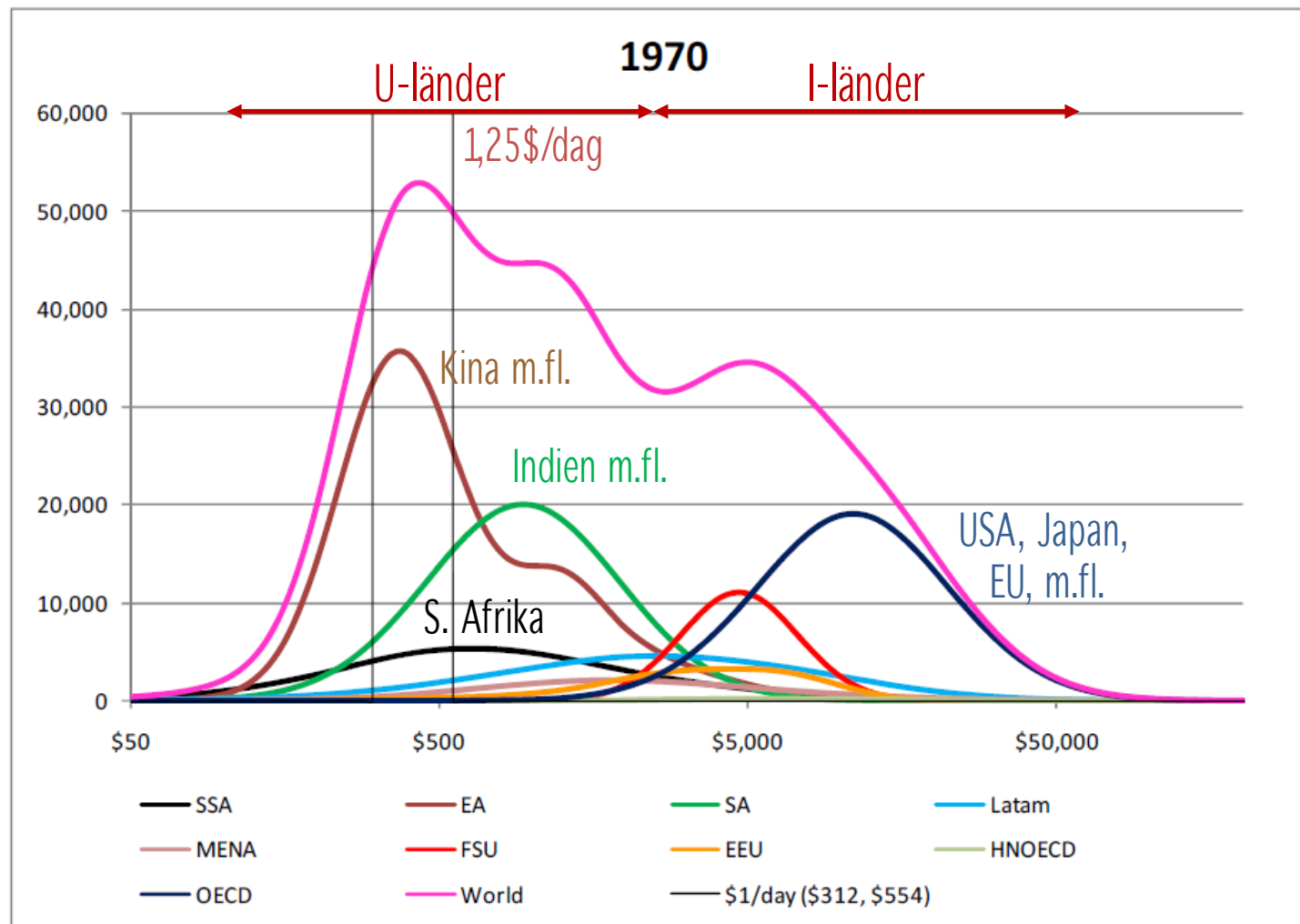
Har världen blivit bättre under er levnadstid?



Social & ekonomisk utveckling i ett 200-års perspektiv



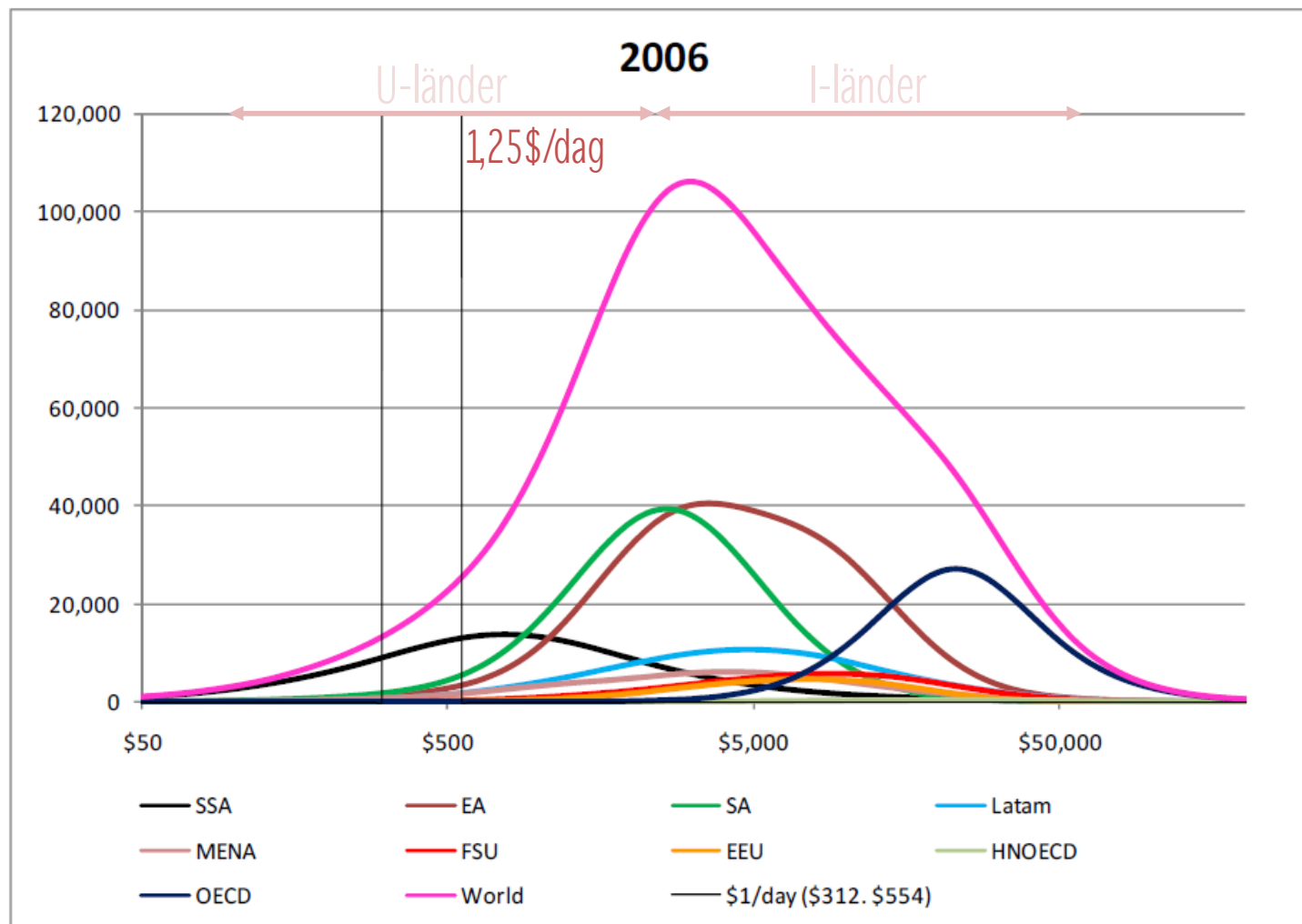
Inkomstfördelning – regioner & globalt



Källa: Pinkovskiy & X. Sala-i-Martin (2009). www.nber.org/papers/w15433



Inkomstfördelning – regioner & globalt



Källa: Pinkovskiy & X. Sala-i-Martin (2009). www.nber.org/papers/w15433





THE MILLENNIUM DEVELOPMENT GOALS (MDGs) ARE THE MOST SUCCESSFUL GLOBAL ANTI-POVERTY PUSH IN HISTORY. LET'S STEP UP ACTION TO THE 2015 MDG TARGET DATE AND BEYOND.

MDG1



ERADICATE
EXTREME POVERTY
AND HUNGER

**EXTREME
POVERTY**

RATES HAVE BEEN

**CUT IN
HALF**

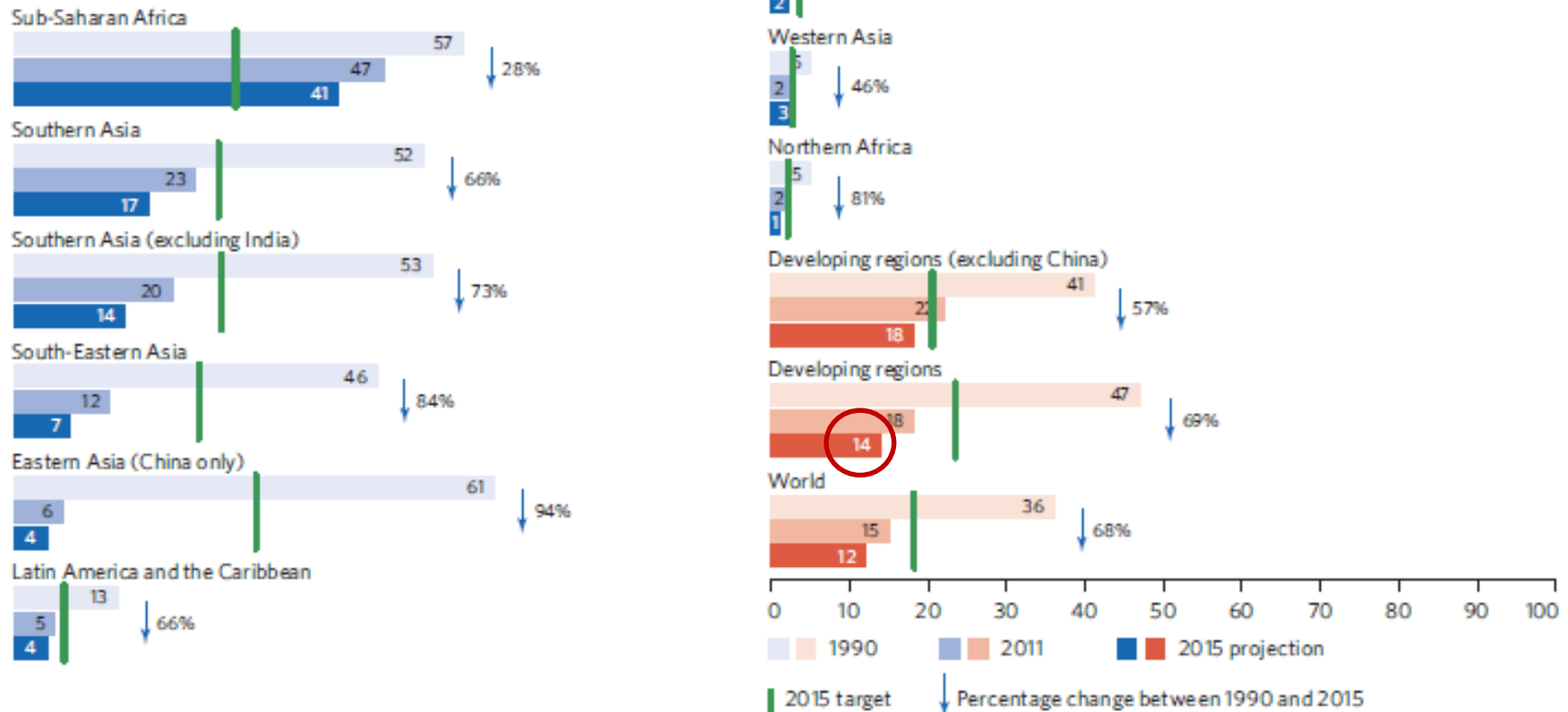
SINCE 1990

**LET'S
STEP
UP**

WORLD
WIDE

**1 IN 9 REMAIN
PEOPLE HUNGRY**

Proportion of people living on less than \$1.25 a day, 1990, 2011 and 2015 (percentage)

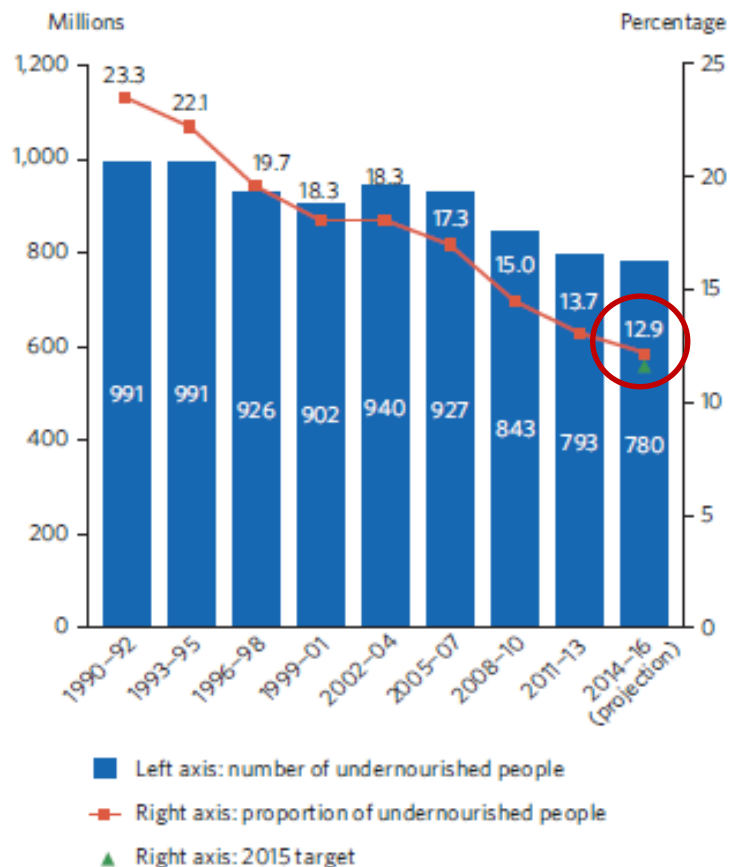


Omkring en miljard människor har lyfts ur extrem fattigdom de senaste 25 åren, men utvecklingen har varit ojäm och fortfarande lever nära 800 miljoner människor i extrem fattigdom...

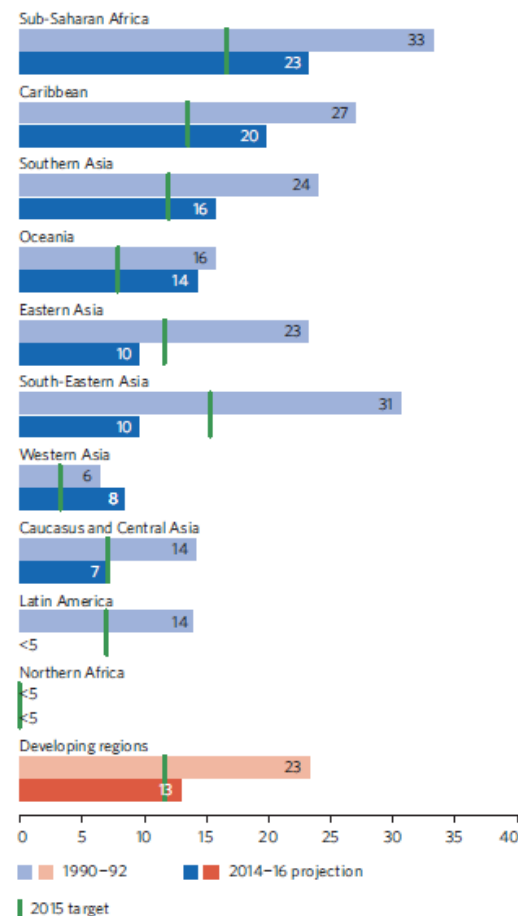


Trender i hunger/undernäring - 1990-2010

Number and proportion of undernourished people in the developing regions, from 1990–1992 to 2014–2016



Proportion of undernourished people, 1990–1992 and 2014–2016 (percentage)



Källa: United Nations, The Millennium Development Goals Report 2015





THE MILLENNIUM DEVELOPMENT GOALS (MDGs) ARE THE MOST SUCCESSFUL GLOBAL ANTI-POVERTY PUSH IN HISTORY. LET'S STEP UP ACTION TO THE 2015 MDG TARGET DATE AND BEYOND.

MDG2



ACHIEVE UNIVERSAL
PRIMARY EDUCATION



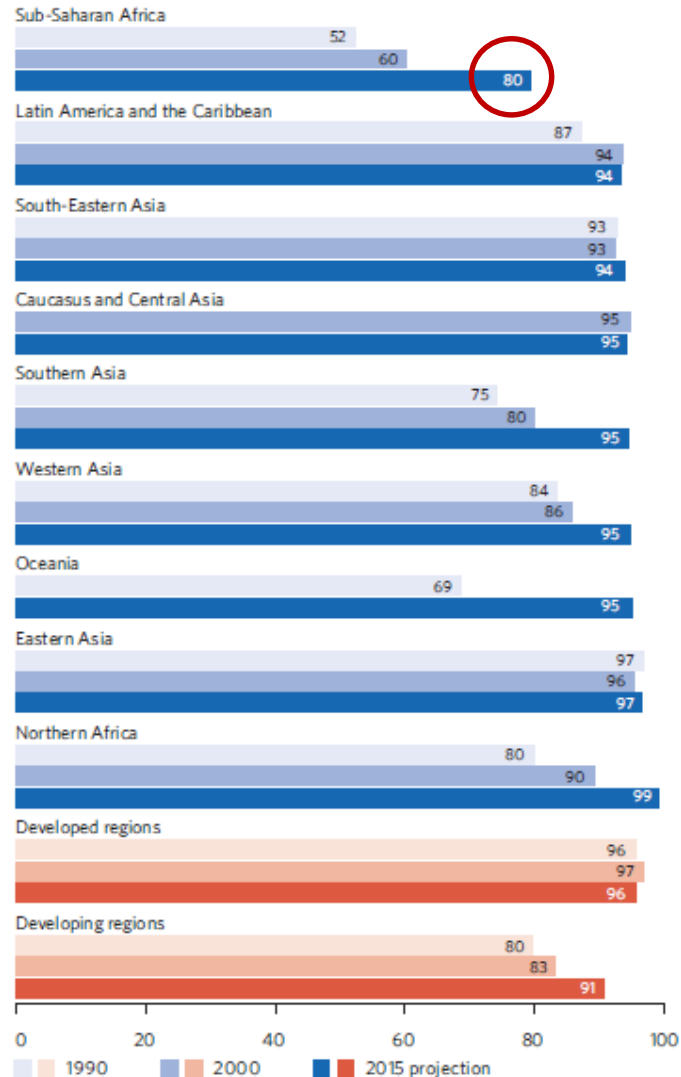
ENROLMENT IN
**PRIMARY
EDUCATION**
IN DEVELOPING REGIONS

HAS
REACHED
90%

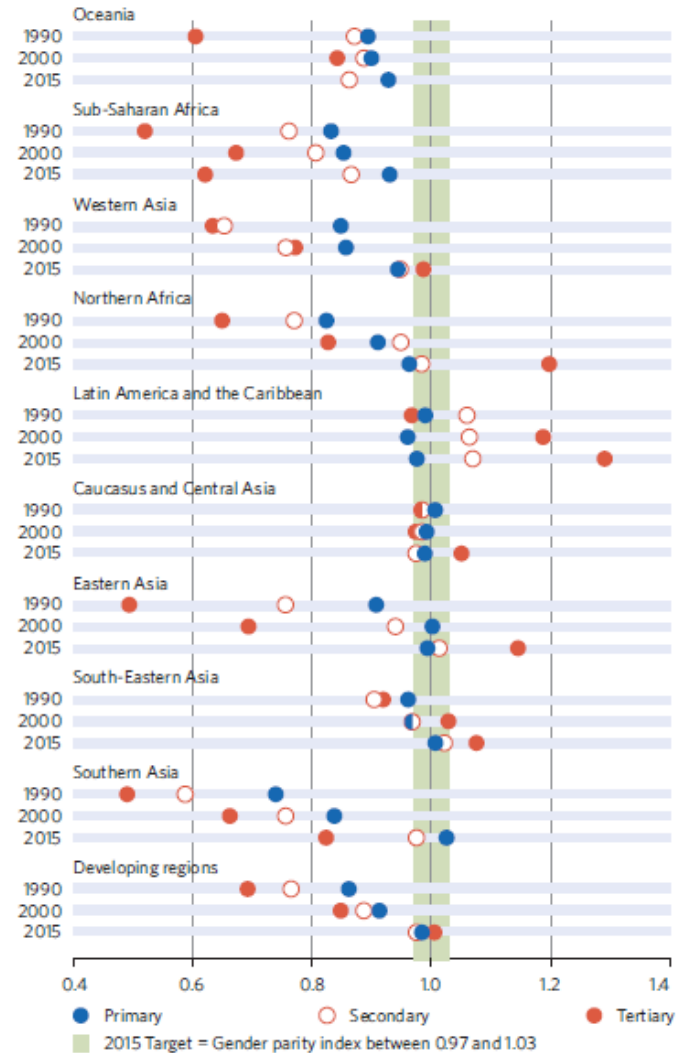
LET'S
STEP
UP

58 MILLION
REMAIN OUT
OF SCHOOL

Adjusted net enrolment rate* in primary education, 1990, 2000 and 2015 (percentage)



Gender parity index* for gross enrolment ratios in primary, secondary and tertiary education in developing regions, 1990, 2000 and 2015



Källa: United Nations, The Millennium Development Goals Report 2015





THE MILLENNIUM DEVELOPMENT GOALS (MDGs) ARE THE MOST SUCCESSFUL GLOBAL ANTI-POVERTY PUSH IN HISTORY. LET'S STEP UP ACTION TO THE 2015 MDG TARGET DATE AND BEYOND.

MDG3



PROMOTE GENDER
EQUALITY AND
EMPOWER WOMEN

THE WORLD HAS

**ACHIEVED
EQUALITY**

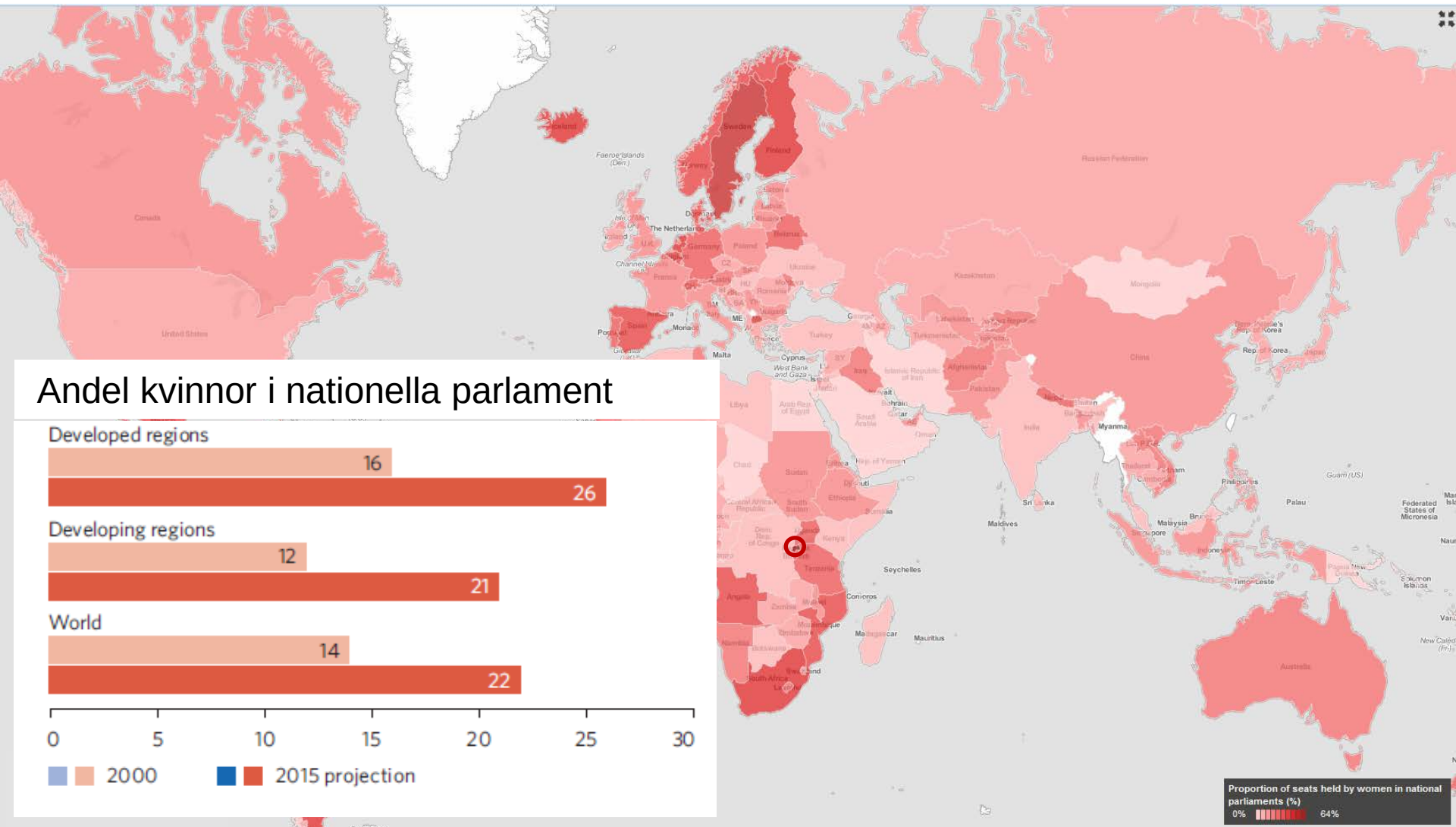
IN **PRIMARY
EDUCATION**
BETWEEN GIRLS AND BOYS

LET'S
STEP
UP

IN MANY
COUNTRIES

**WOMEN STILL FACE
DISCRIMINATION**

IN ACCESS TO
EDUCATION, WORK
AND PARTICIPATION
IN DECISION-MAKING.



Källa: World Bank (http://data.worldbank.org/indicator/SG.GEN.PARL.ZS/countries/1W?order=wbapi_data_value_2014%20wbapi_data_value%20wbapi_data_value-last&sort=desc&display=default)



THE MILLENNIUM DEVELOPMENT GOALS (MDGs) ARE THE MOST SUCCESSFUL GLOBAL ANTI-POVERTY PUSH IN HISTORY. LET'S STEP UP ACTION TO THE 2015 MDG TARGET DATE AND BEYOND.

MDG4



REDUCE
CHILD MORTALITY

**17,000
FEWER**

**CHILDREN
DIE EACH
DAY** THAN
IN 1990

**LET'S
STEP
UP**

**6 MILLION+
CHILDREN** STILL
DIE

BEFORE THEIR
FIFTH BIRTHDAY
EACH YEAR

THE WAR ON DEATH

PERCENT DECLINES IN THE NUMBER OF DEATHS SINCE 1990*



Källa: <http://oracletalk.com/5-reasons-2013-best-year-human-history/> (data från WHO, World Health Statistics 2013)

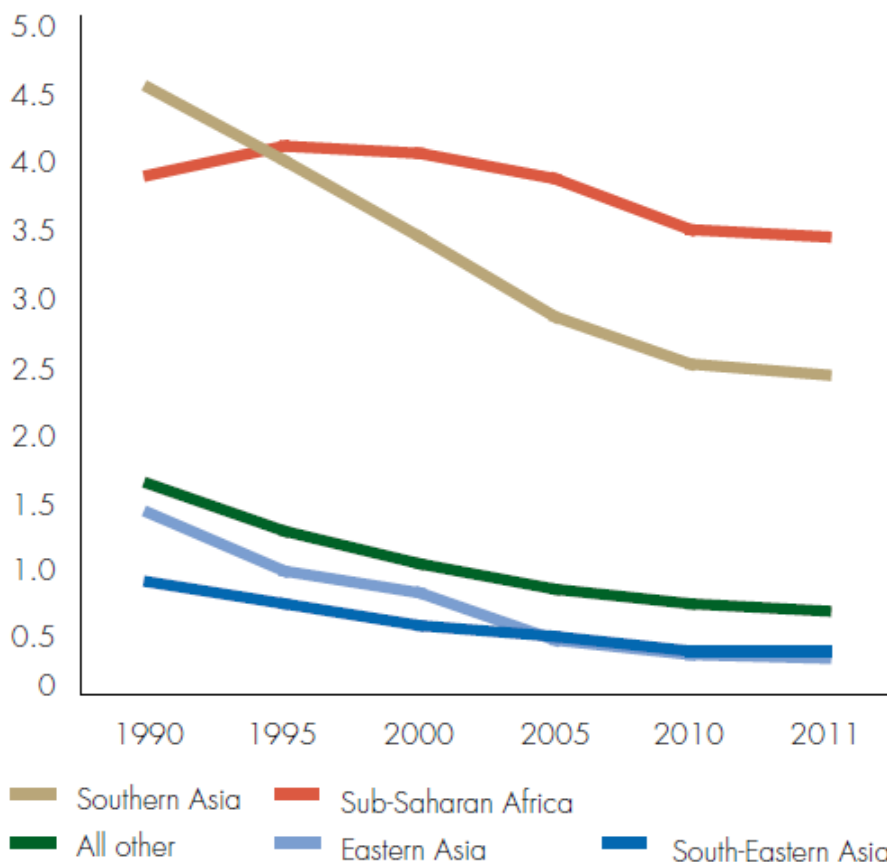


Social utveckling – hälsa (barnadödlighet & fertilitet)

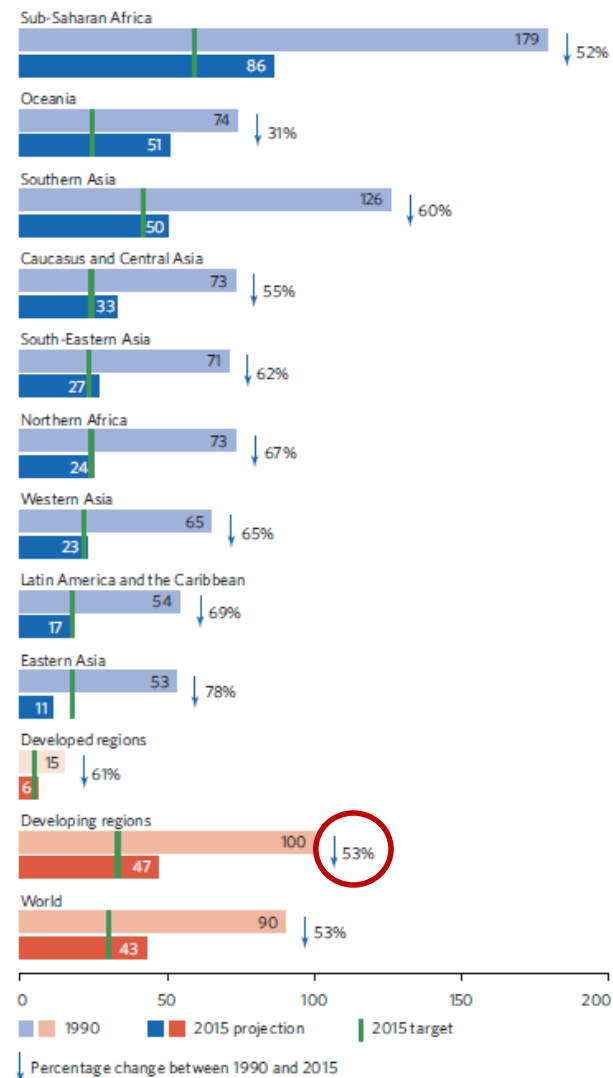


Trender i barnadödlighet

Number of under-five deaths, by region, 1990-2011 (Millions)



Under-five mortality rate, 1990 and 2015 (deaths per 1,000 live births)



Källa: United Nations, The Millennium Development Goals Report 2015





THE MILLENNIUM DEVELOPMENT GOALS (MDGs) ARE THE MOST SUCCESSFUL GLOBAL ANTI-POVERTY PUSH IN HISTORY.
LET'S STEP UP ACTION TO THE 2015 MDG TARGET DATE AND BEYOND.

MDG6



COMBAT HIV/AIDS,
MALARIA AND OTHER
DISEASES

**LET'S
STEP
UP**



**9.7 MILLION
PEOPLE
WERE
RECEIVING
LIFESAVING
MEDICINES
FOR HIV
IN 2012**



**3.3 MILLION
MALARIA
DEATHS
WERE
PREVENTED
IN THE SPAN
OF 12 YEARS**



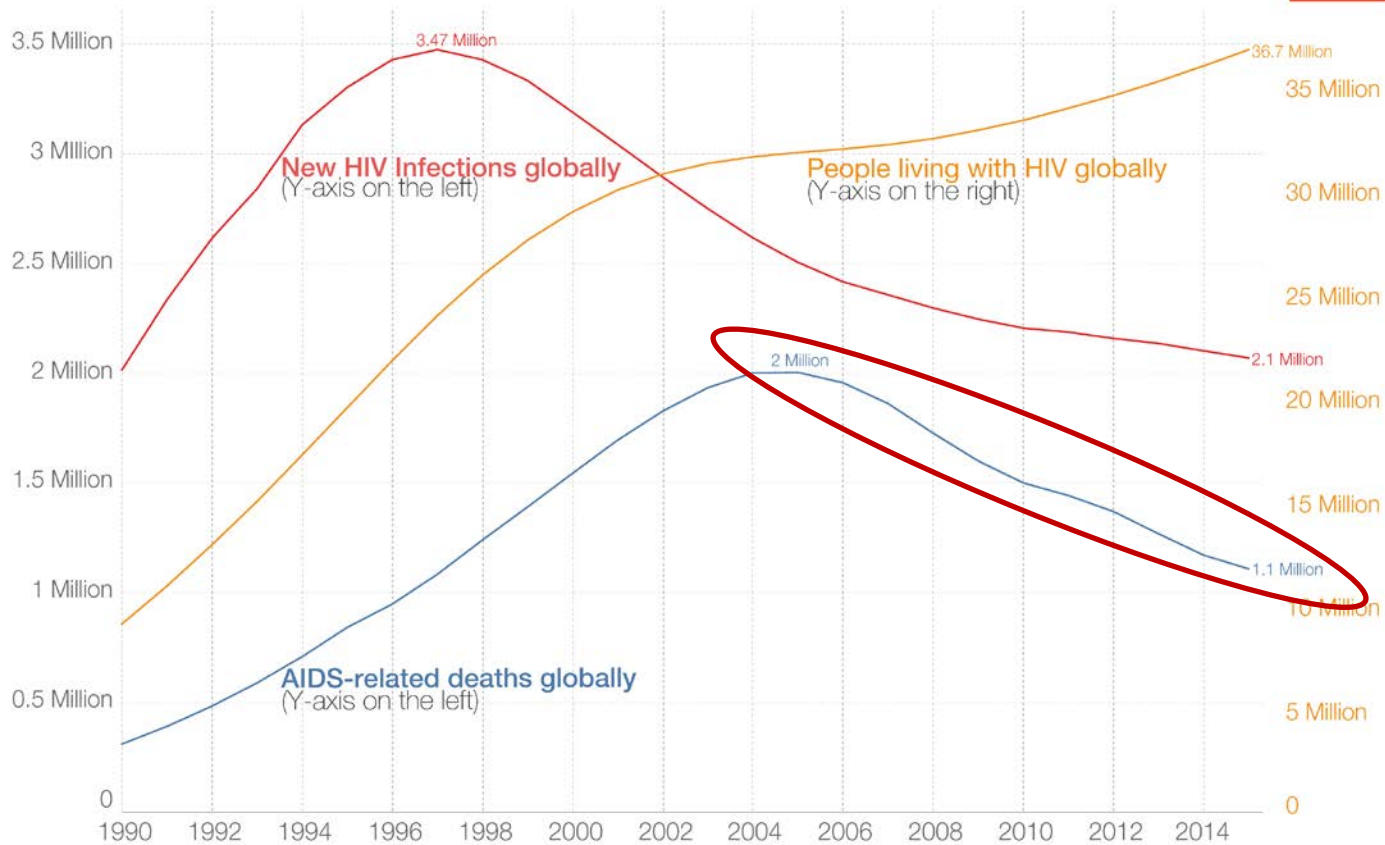
**EVERY HOUR
50 YOUNG
WOMEN
ARE NEWLY
INFECTED
WITH HIV**



**IN 2012
MALARIA
KILLED AN
ESTIMATED
627,000
PEOPLE**

Trender HIV/AIDS

Global number of AIDS-related deaths, new HIV Infections, and People living with HIV (1990-2015) 



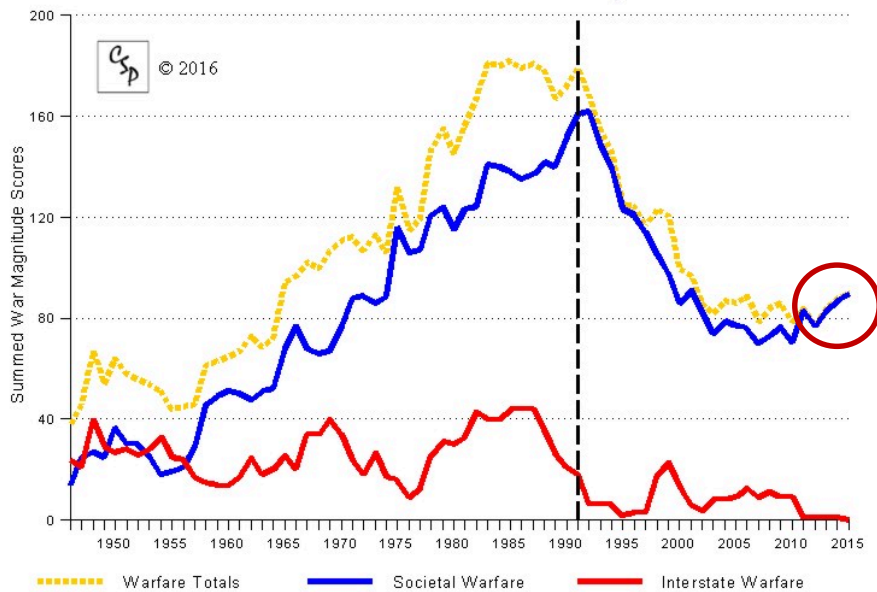
Data source: UN AIDS (via www.aidsinfoonline.org)
The data visualization is available at OurWorldinData.org. There you find more visualizations and research on HIV/AIDS.

Licensed under CC-BY-SA by the author Max Roser.

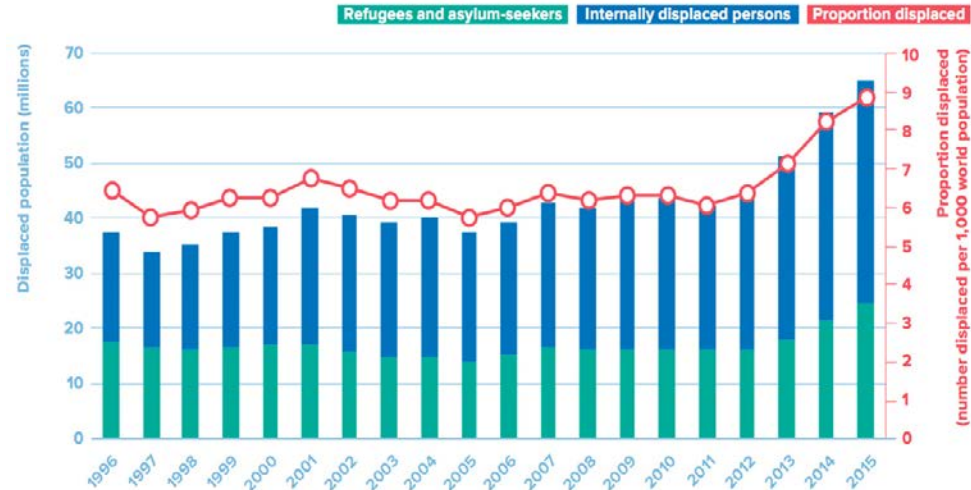


Trender i konflikter

Global Trends in Armed Conflict, 1946-2015



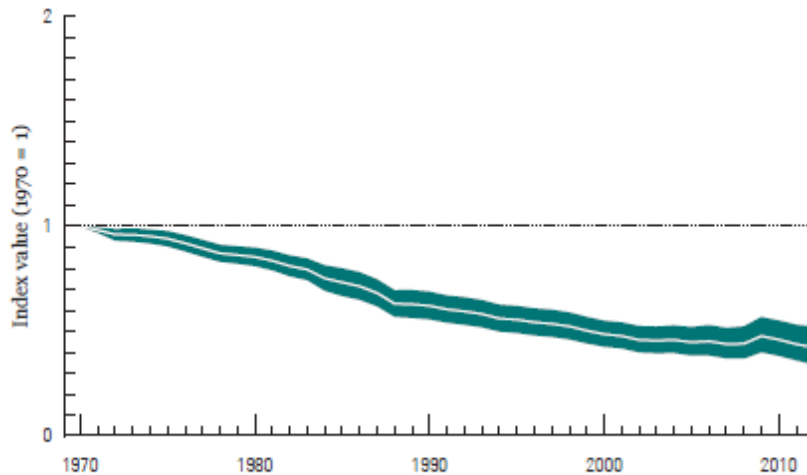
Källa: "[Global conflict trends](#)", Center for Systemic Peace



Källa: UNHCR, "[Global trends: Forced displacement in 2015](#)"

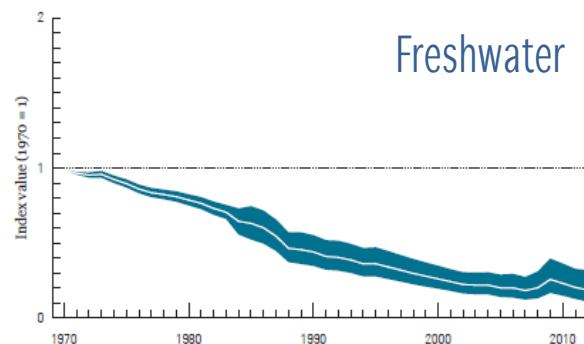
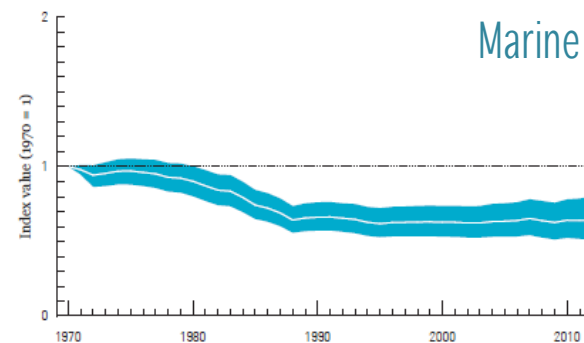
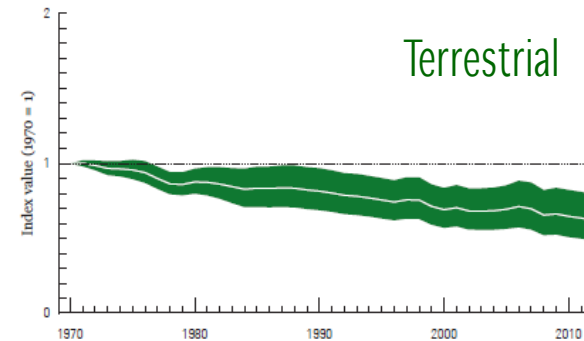


Trender biodiversitet



FROM 1970 TO 2012 THE GLOBAL LPI SHOWS A **58 PER CENT** OVERALL DECLINE IN VERTEBRATE POPULATION ABUNDANCE

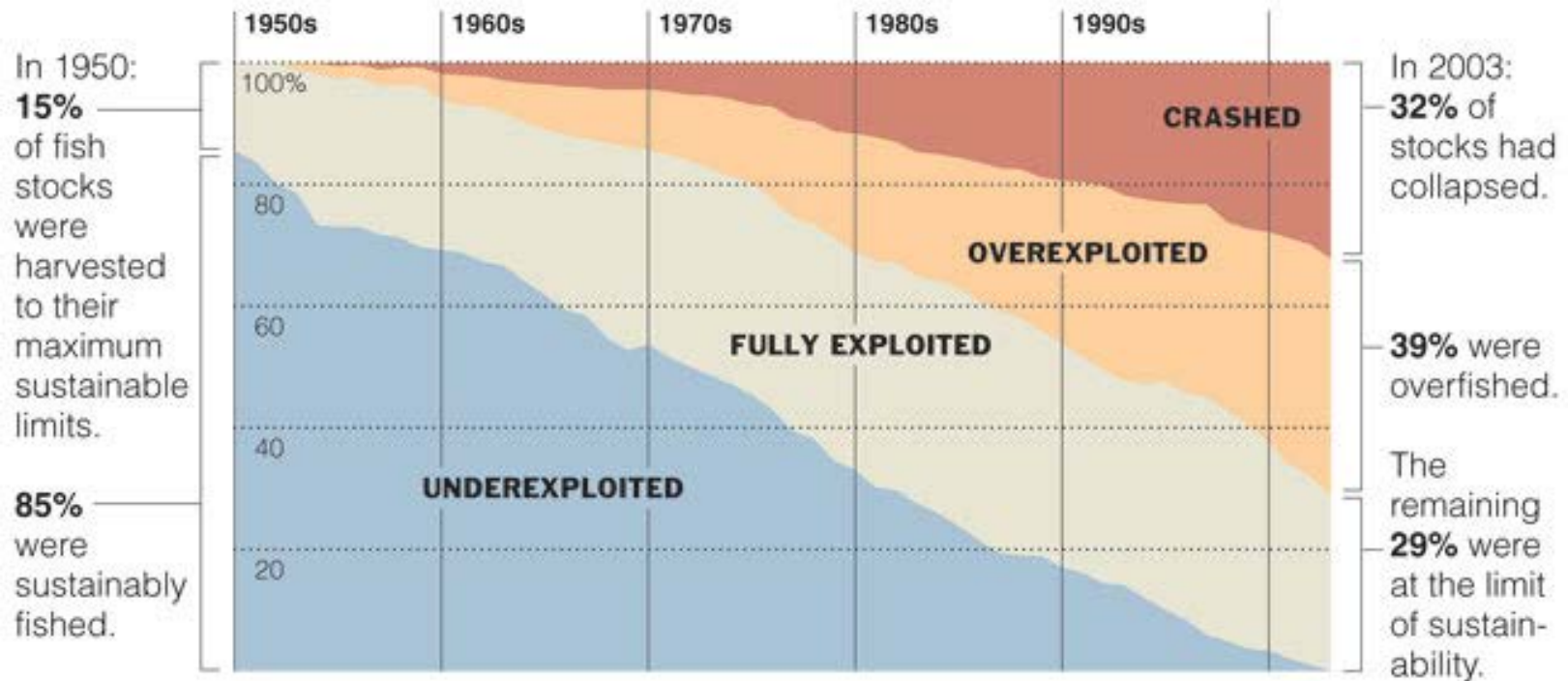
“Trend in population abundance for 14,152 populations of 3,706 species monitored across the globe between 1970 and 2012. The white line shows the index values and the shaded areas represent the 95 per cent confidence limits surrounding the trend (WWF/ZSL, 2016).” Källa: WWF, [“Living planet report 2016”](#).



Trender i världens fiskebestånd

At the Breaking Point

The condition of the world's fisheries has declined drastically because of overfishing.

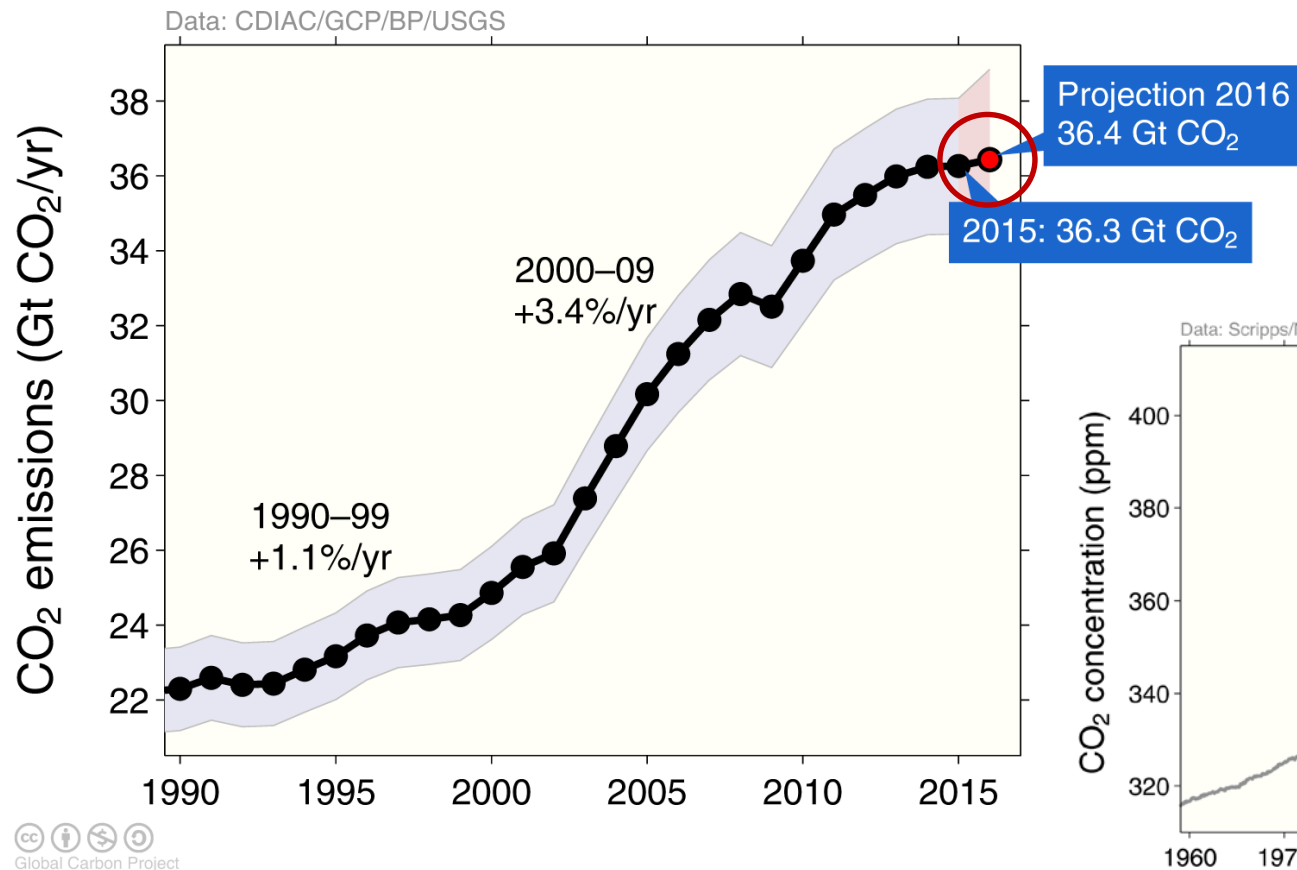


Source: Sea Around Us Project (searoundus.org)

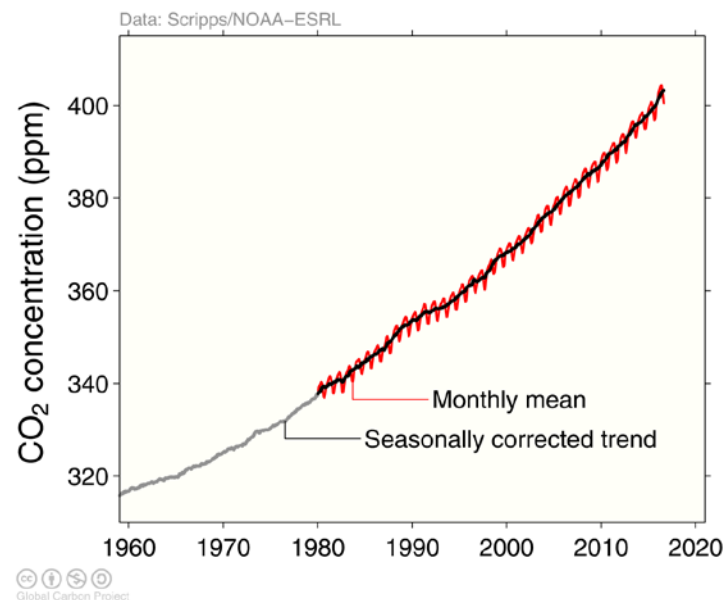
BILL MARSH/THE NEW YORK TIMES



Trender i utsläpp av koldioxid



Källa: [Global Carbon Project](https://globalcarbonproject.org/)



Sammanfattning: har världen blivit bättre?

Skriv ner det viktigaste/intressantaste/mest överraskande du lärt dig & diskutera sedan med din granne...

1. Det har skett en enorm ekonomisk och social utveckling de senaste decennierna som dramatiskt förbättrat levnadsstandarden för miljarder fattiga människor...
2. Samtidigt är ojämlikheten fortfarande stor; omkring 800 miljoner människor går fortfarande hungriga och lever i extrem fattigdom...
3. Även om afrikanska länder halkat efter så har det även där skett stora framsteg de senaste 10 åren...
4. I kontrast till den positiva sociala och ekonomiska utvecklingen så pekar många miljötrender nedåt (biologisk mångfald, CO₂-utsläpp, etc)...



Definitioner av hållbar utveckling (Kates et al. 2005)

Vad ska bevaras (och varför)?

Vad ska utvecklas (och varför)?



Hur ser balansen ut – vad prioriteras?

Hållbar utveckling är ett normativt begrepp

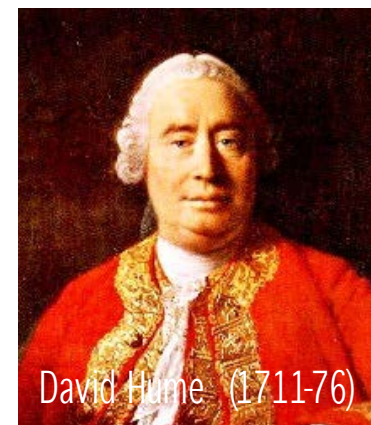
Begreppet hållbar utveckling är i grunden normativt, det säger något om hur vi bör agera, till exempel vi bör *"tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov"*

Humes lag: man kan inte härleda ett *bör* ur ett *är*

...att människor i alla tider *har* hållit slavar innebär inte vi *bör* göra det

...att kvinnor i de flesta samhällen *har* ansvarat för hem & barn betyder inte att de *bör* göra det

...att människor i alla tider *har* ätit kött innebär inte att vi *bör* göra det



(Natur)vetenskaplig kunskap är viktig för att uppnå en hållbar utveckling, men kan aldrig i sig avgöra vilken utveckling som är hållbar eller ej!



Varför ska vi sträva efter en hållbar utveckling, dvs varför bör vi bevara naturliga ekosystem, biodiversitet och naturresurser? Varför skulle det vara moraliskt fel att förstöra och förorena naturen?



Diskutera dessa frågor med din stolsgranne i några minuter!



Vad har ett värde?

I etik skiljer man mellan instrumentella värden och egenvärden:

- Instrumentellt värde – det värde något har som ett medel för att uppnå något annat...
- Egenvärde – det värde en entitet (en individ, ett ting, en egenskap, ett förhållande, etc.) har i sig självt, inte i relation till något annat...

Exempel: er föreläsare, vänner, ett husdjur, ett äpple, en bil...

Vi har en moralisk skyldighet att skydda (eller åtminstone undvika att skada) något som har ett inneboende värde!



Antropocentrism

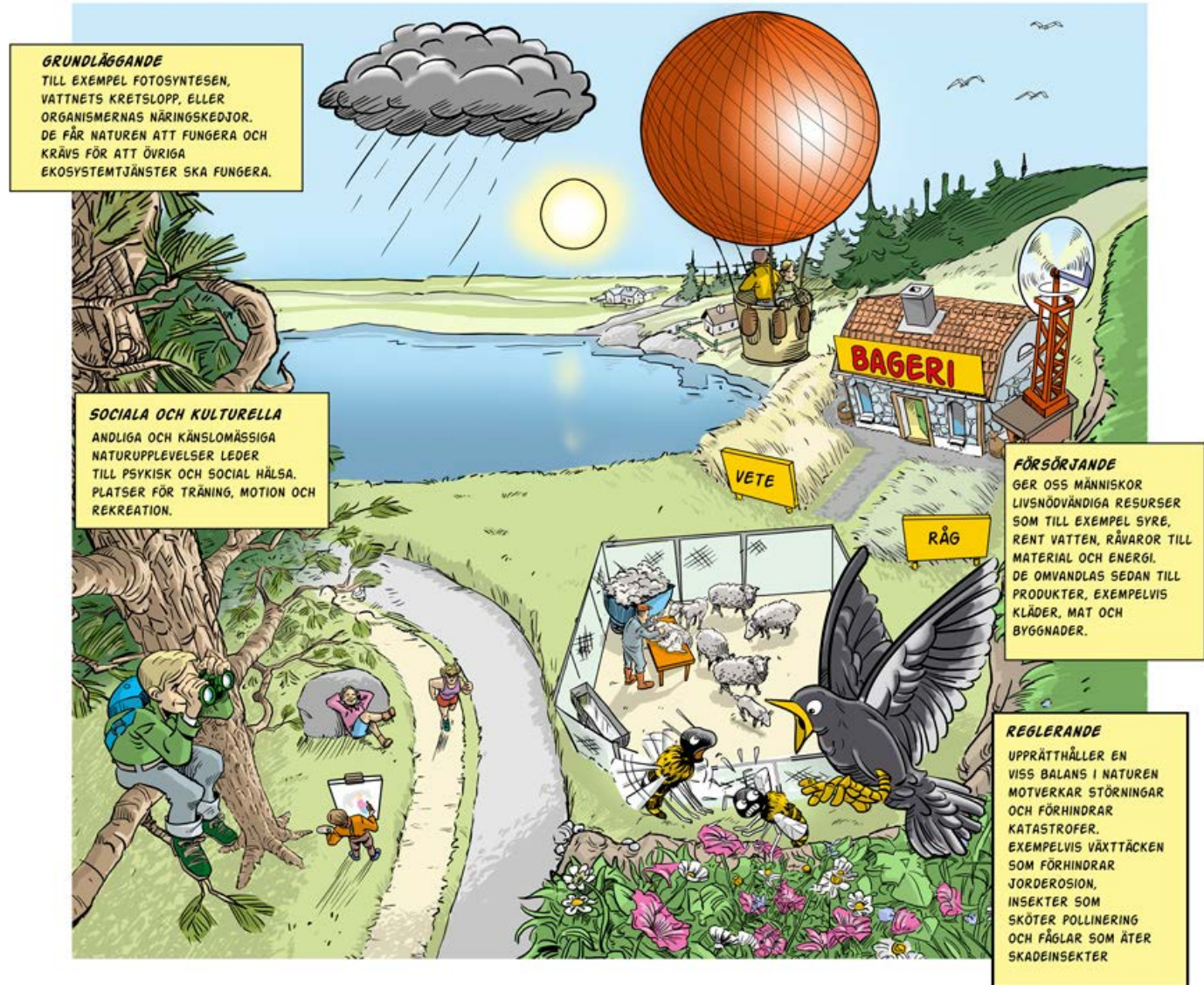
Antropocentrism betyder att enbart människor har egenvärde (eller att detta värde är så mycket större än andra entiteters att människors intressen i praktiken alltid kommer i första hand).

Vissa menar att en antropocentrisk natursyn (sprungen ur den judisk-kristna traditionen) är själva grunden till dagens miljökris...

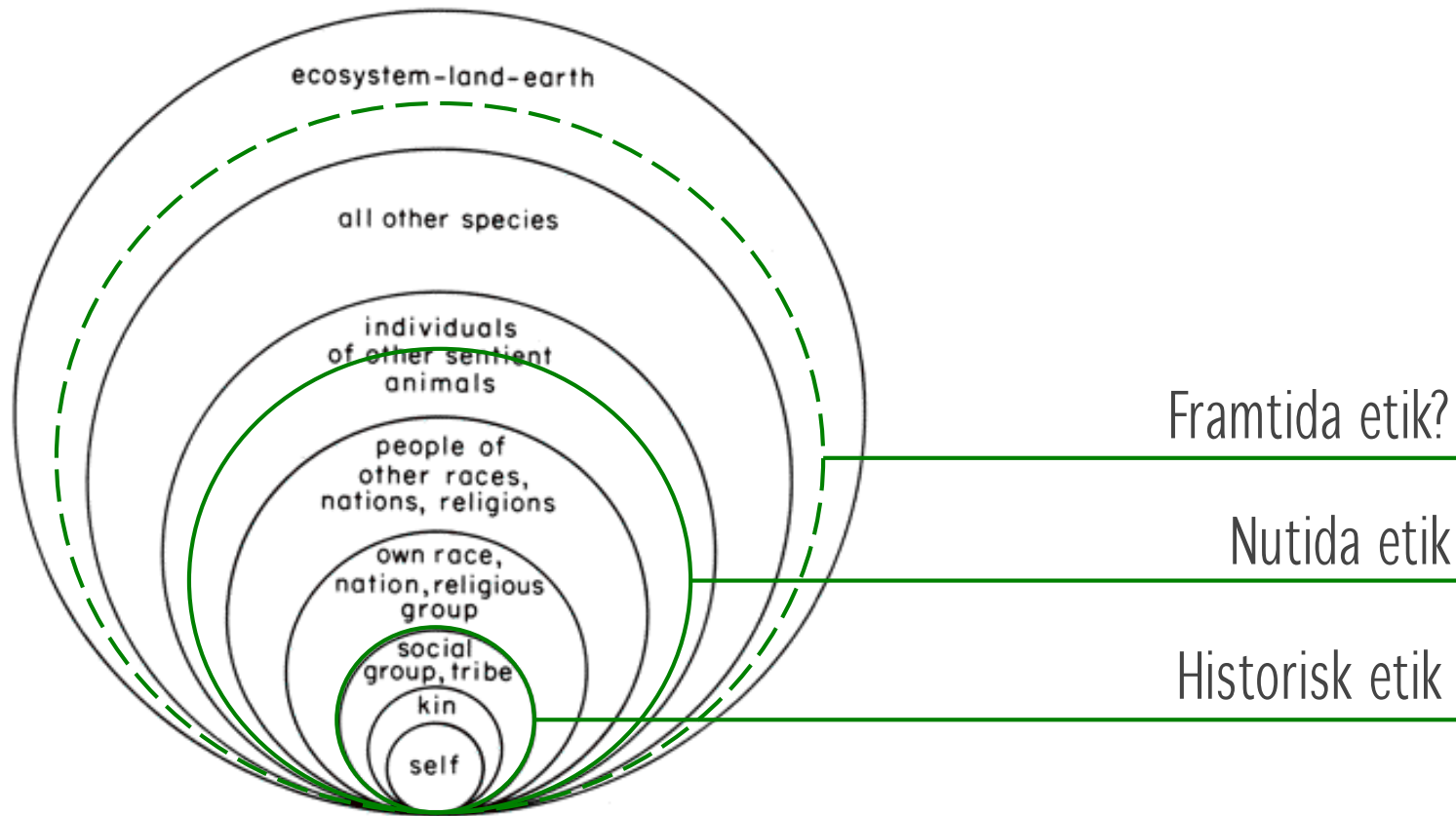
...men en antropocentrisk moral behöver inte betyda att man tycker att miljöförstöring är moraliskt oproblematiskt, eftersom ekosystem och naturresurser kan ha ett instrumentellt värde i att bidra till mänsklig välfärd för dagens och framtida generationer.



Ekosystemtjänster: ett tydligt uttryck för en antropocentrisk natursyn...



Den expanderande moralcirkeln (baserat på Aldo Leopold)



Miljöetik – natursyner som inte sätter människan i centrum

Biocentrisk syn: allt liv (oavsett medvetande eller ej) har ett *egenvärde*.

Behöver inte betyda att allt liv har *samma* värde, men förutsätter respekt för & minimal skada för annat liv

Baseras (liksom antropocentrismen) på en individualistisk syn på vad som har egenvärde

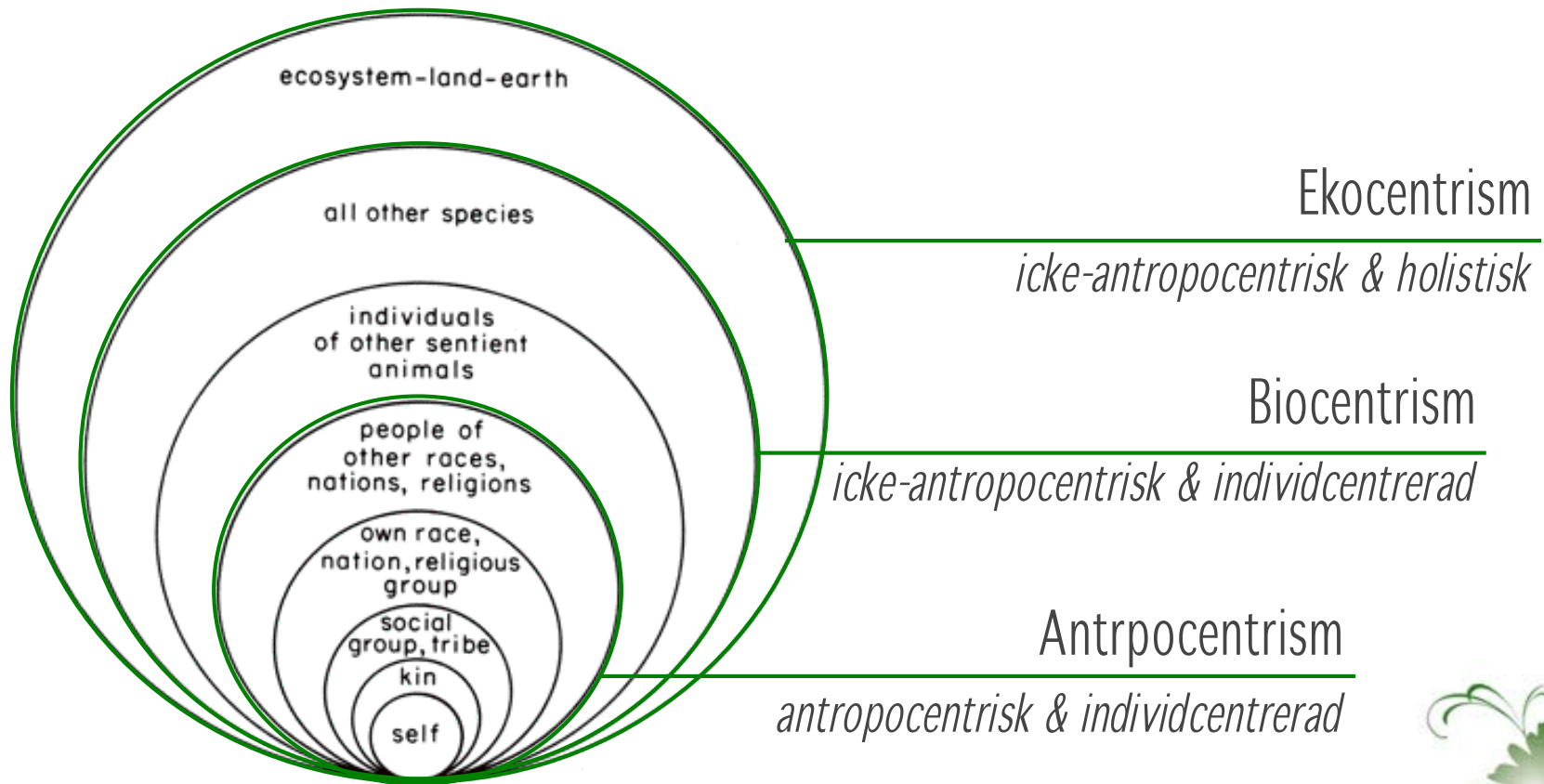
Ekocentrisk syn: ekosystem, inte enskilda levande individer, tillskrivs *egenvärde*:

"A thing is right when it tends to preserve the integrity, stability, and beauty of the biotic community. It is wrong when it does otherwise." Aldo Leopold

Enskilda individer har enbart ett instrumentellt värde! Detta synsett har anklagats för att ekofacism (åsidosättande av enskilda individers rättigheter)



Den expanderande moralcirkeln (baserat på Aldo Leopold)



Sammanfatta & diskutera vad du lärt dig om begreppen
egenvärde, antropocentrism, biocentrism & ekocentrism
med din granne i några minuter...

Gå in på www.menti.com, skriv in kod 57 56 55 och svara
på vad du tillmäter egenvärde och vilken natursyn du
ligger närmast!



Definitioner av hållbar utveckling (Kates et al. 2005)

Vad ska bevaras (och varför)?

Beverande för sin egen skull
eller för vår (mänsklighetens)?

Vad ska utvecklas (och varför)?

Enbart mänskligt
välbefinnande eller
också andra arters,
eller till och med
ekosystem?



Hur ser balansen ut – vad prioriteras?

Hur mycket behöver bevaras för att vi ska kunna utvecklas?

Summering: olika natursyner / miljöetiker

1. Egen värde innebär att något har ett värde i sig självt, instrumentellt värde att det bara det har ett värde i förhållande till något annat
Ex. lycka har ett egenvärde, choklad eller sex eller musik har inget egenvärde, men ett instrumentellt värde eftersom det ger mig lycka.
2. Olika natursyner skiljer sig i vad de tillskriver egenvärde:
Antropocentrism: mänskligt liv eller lycka har egenvärde
Biocentrism: allt liv har egenvärde
Ekocentrism: ekosystem eller naturen i sig har egenvärde

Frågor/kommentarer innan vi avslutar för idag?

